

суттєво відрізняється від перекладу адміністративних установ Німеччини українською. Адже більшість українських реалій треба пояснювати, а часте використання описового перекладу лише переобтяжить текст словами, та затьмарить його основний зміст.

При перекладі назв адміністративних установ слід говорити про більш сталу лексику, яка є незмінною і допускає лише незначні відхилення від норми. Назви адміністративних установ той чи іншої країни відносяться до політичних реалій, а їх переклад є уніфікованим. Саме тому така лексика не допускає вільностей та вимагає від перекладача певного рівня знань та підготовки.

Література

1. Manfred G. Schmidt. Das politische System Deutschlands. – München.: Verlag G. H. Beck oHG, 2007. – 600 S.
2. Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inwent.org.ua/>
3. E. Schneider. Das politische System der Ukraine. – Wiesbaden.: VS Verlag für Sozialwissenschaften / GWV Fachverlage GmbH, 2005. – 270 S.

УДК 81'115[811.111+811.161.2]

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ГЕНЕРАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

К. А. Галкіна

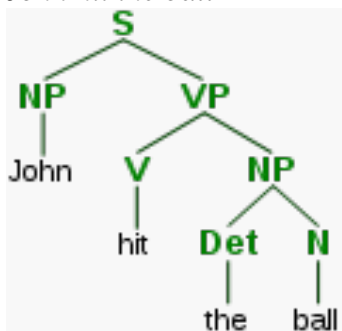
Термін генеративний походить від латинського *generativus* – той, що породжує. Генеративна лінгвістика – напрям теоретичної лінгвістики, який з'явився під впливом ідей Н. Хомського в 50–60 роки ХХ століття. В основі генеративної лінгвістики полягає опис мови у вигляді формальних моделей означеного типу. Похідним типом таких моделей є трансформаційно- генеративні граматики.[1]

У генеративній лінгвістиці чітко розрізняються такі поняття як мовна компетенція (володіння мови) та мовне вживання (вживання мови у мовленнєвій діяльності). Трансформаційна грамика описує перш за все мовну компетенцію спікера. Її структура має три загальних компоненти: синтаксичний, семантичний та фонологічний, серед яких головним є синтаксичний, а семантичний та фонологічний виконують функції відображення. [2] Трансформаційні граматики пропонують виділяти наступні рівні синтаксичних структур між якими мають бути встановлені відповідності:

- глибинна структура;
- поверхнева структура.

Також слід відзначити, що синтаксис містить в собі базовий та трансформаційний компонент. Базою називають систему правил, ймовірно ідентичних або близьких у різних мовах. База нараховує безліч глибинних структур (потенційних речень). Перше правило бази $S \Rightarrow NP + VP$, в якому S – це речення, NP – номінативний компонент, VP – дієслівний компонент. Кожному з можливих символів відповідає правило бази. Символи поєднують в собі правило бази (в правій частині) та термінологічний компонент, наприклад частини мови : V – дієслово, N – іменник, Adj – прислівник, Det – детермінант. (в лівій частині). Правила бази застосовуються доти доки не отримується структура символів у вигляді дерева компонентів. [3] Розглянемо це на прикладі речення :

John hit the ball

В якому NP підмету– це іменник *John* , VP-головне дієслово складається з присудку *V hit* та номінальної групи NP- прямого додатку, який в свою чергу складається з Det- артикля та N- *ball*.

Щодо ролі трансформаційного компоненту то він породжує поверхневі структури речень зі структур, отриманих в результаті базових правил. Слід зазначити, що якщо глибинна структура складається з речень, вставлених одне в інше, то трансформаційні правила вживаються спочатку до найглибших речень, а тільки потім до головного речення. Також Хомський пропонує виділяти 4 типи трансформацій:

- додавання;
- відкидання;
- переміщення;
- заміна;[3]

Отже принцип функціонування теоретичної граматики можна зафіксувати у вигляді таблиці.

Таблиця 1

Функціонування генеративної граматики

Синтаксичний компонент	Правила бази ↓ Глибинна структура	Трансформаційні правила ↓ Поверхнева структура	
	Лексичні правила ↓ Семантичне уявлення	Фонологічний компонент	Фонологічні правила ↓ Фонетичне уявлення

Генеративна лінгвістика мала чимало переваг. Зокрема, вона підвищила вимоги до лінгвістичного опису, звернула увагу на питання, які раніше не розглядалися синтаксисом, сприяла формуванню апарату опису синтаксису, ввела техніку формалізації опису. Але з подальшим розвитком у генеративній граматиці виникли опозиційні течії такі як генеративна семантика, граматики відмінків і т.д. Виявлення багатьох недоліків цієї теорії, наприклад, апіорність у виділенні похідних синтаксичних одиниць та правил базового компоненту, не орієнтованість на речову діяльність, недооцінка ролі семантичного компоненту, не можливість застосування до різноструктурних мов, привело до втрати інтересу до цього напрямку досліджень. Проте

термінологічним апаратом генеративної лінгвістики користуються багато лінгвістів. До того ж результати досліджень генеративної семантики використовуються в прикладній лінгвістиці та психолінгвістиці.

Література

1. Демьянков В. З., Новые тенденции в американской лингвистике 1970–1980-х гг. // Изв. АН СССР, сер. ЛиЯ. – 1986. – Т. 45. – № 3.
2. Назари К. Б. Generative Semantics // Молодой ученый. – 2010. – №7. – С. 163–167.
3. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax. – Cambridge: Massachusetts: MIT Press, 1965.

УДК 811.11-112

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ОПТАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

І. І. Гордінська

Під терміном *оптативна конструкція* слід вважати висловлювання, що виражає опосередковану вмотивованість дієслівної дії волевиявленням суб'єкта мовлення; висловлювання, в якому суб'єкт мовлення висловлює бажання, щоб мало місце положення справ у світі, відображене в його пропозиції.

У якості джерела дослідження був взятий сценарій телесеріалу «Друзі» та його переклад українською мовою.

При перекладі оптативних конструкцій українською мовою активно використовується прийом *перекладацької трансформації*, що у свою чергу є міжмовним перетворенням, перебудовою елементів вихідного тексту, операції перевираження сенсу або перефразування з метою досягнення перекладацького еквівалента. [1, с. 59].

За основу розподілу перекладацьких трансформацій було обрано класифікацію Фітермана А. М. та Левицької Т. Р., які виділяють три типи перекладацьких трансформацій:

1. Граматичні трансформації. До них відносяться такі прийоми: перестановка, опущення, додавання елементів та перебудова речення.

2. Стилiстичні трансформації. До даної категорії можна віднести такі прийоми, як синонімічні заміни та описовий переклад, компенсація та інші види заміни.

3. Лексичні трансформації. Тут треба говорити про заміну і додавання, конкретизацію і генералізацію пропозицій, а також про опущення компонентів [2, с. 46].

Використання *граматичних* перекладацьких трансформацій:

Приклад: англ.: *Rachel: Okay, everybody relax.*

укр.: *Спокійно!* [3]

У наведеному прикладі використовується прийом граматичної перебудови речення. Більш за все при перекладі оптативних конструкцій у дослідженні було застосовано граматичних трансформацій, пов'язаних саме з перебудовою. Можливо ця ситуація обумовлена тим, що англійська мова відноситься до складу аналітичних мов, на відміну від української, яка у свою чергу входить до складу синтетичних мов. Такі відмінності в синтаксичних структурах мов дають багато підстав для застосування граматичних перебудов в процесі перекладу.

Використання *стилістичних* перекладацьких трансформацій:

Приклад: англ.: *Monica: Oh, I think so.*

укр.: *І з задоволенням!* [3]